

Ως βλέπει διάναγνώστης είκονιζετο άνήρ (ή κεφαλή μετά του λαιμού εξέλιπον) ιστάμενος, πρὸς τάριστερὰ ἐστραμμένος καὶ σκῆπτρον ἐν τῇ δεξιᾷ χρατῶν· δτι ἐφόρει στικτὸν χιτῶνα καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἱμάτιον, σπερ δίγρουν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ διεποιεῖται συγγρόνως καὶ διά τινων ἀλλων κοσμημάτων, δηλον· ἀσαφὲς μόνον, ἐμοὶ τούλαχιστον, εἶναι τίνι τρόπῳ περιεβάλλετο αὐτὸ δι εἰκονιζόμενος καὶ ἵσως διόνος λόγος δι συνάμενος νὰ κινήσῃ τινάς εἰς ἀμφιθολίαν περὶ του ἀν καὶ τὸ τέταρτον τεμάχιον (τὸ κάτω) ἀληθῶς τῆς αὐτῆς πινακίδος εἶναι· ἐπίσης ἀσαφὲς εἶναι καὶ του ἀριστεροῦ βραχίονος ἡ ἀπεικόνισις ἀν τῷ δηντι τούτου εἶναι λείψανον ὑπὸ του ἱμάτιου περικεκαλυμμένου¹ τὸ ὑπὲρ τὰ γράμματα δρώμενον ἐρυθρὸν μέρος τῆς πινακίδος καὶ δὲν εἶναι τῆς κόμης μέρος, διότε πᾶλιν ἡ ἔλλειψις καὶ τῆς ἐλαχίστης δηλώσεως του βραχίονος θὰ δητο ἔτι παραδοξότερα. Πρὸ του ἀνδρὸς εἰκονιζετο γυνὴ καθ' ὅμοιαν περίπου στάσιν, ἥτοι πρὸς τάριστερὰ ὠσαύτως βλέπουσα, ως καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς οὐχὶ δλως ἐν καταγραφῇ δητο, ως φαίνεται, ἀπεικονισμένον· ἐφόρει ἐπίσης ὡραῖον στικτὸν χιτῶνα ἀγειρίδωτον, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε μικρὸν διάδημα ἔχουσα πρὸς τούτοις τὴν εἰς κόρυμβον δμοιον τῷ τοῦ δισκοβόλου του Διπύλου ἀπολήγουσαν κόμην διὰ διπλῆς ταινίας κατὰ τὴν

θέσιν περίπου τῶν ὕτων ἀναδεδεμένην. Δυστυχῶς ταύτης πολὺ ὀλιγώτερον μέρος διεσώθη· καὶ δμως τὸ περίγραμμα αὐτῆς κάλλιον καὶ σαφέστερον του ἀνδρὸς φαίνεται δην. Τρίτη μορφὴ δὲν πιστεύω νὰ εἰκονιζετο ἐπὶ τῆς πινακίδος, ἥς αἱ δύο δπαὶ (ή κάτω μόλις κατὰ τὸ ἥμιτσυ σώζεται) κατὰ μέσον που του ὅλου της πλάτους τοποθετημέναι ἐγρησμένον πρὸς προσήλωσιν τῆς πινακίδος· λέγω δὲ προσήλωσιν καὶ δχι ἀράρησιν διότι πρὸς τοῦτο ἡ κάτω δπὴ θὰ δητο ἀνεξήγητος. Ἀλλὰ τίνα ἀρά γε ἡσαν τὰ εἰκονιζόμενα πρόσωπα; Τὰ πινάκια ταῦτα ἡσαν ως τὸ πολύ, ως δρθῶς δ Wolters ἀνωτέρω παρατηρεῖ (σελ. 181-182) ἀραθηματικά· οὐδόλως δπίθανον λοιπὸν νὰ εἰκονιζόντο ἐπὶ τῆς ἡμετέρας πινακίδος δ Πλούτων καὶ δ Περσεφόρη. Ἀλλὰ τὴν δξίαν αὐτῆς δὲν ἀποτελεῦσι κυρίως τὰ εἰκονιζόμενα πρόσωπα, ἀλλ' ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐπιγραφή, ἥξες καὶ νέος ἥμιν γνωρίζεται ἀγγειογράφος τῆς μελανομόρφου ἀγγειογραφίας καὶ οὗτος, ως ἐκ τῆς πινακίδος φαίνεται, οὐκ εύκαταφρόνητος. Εὐφίλετο . . . . . ν φθέγγονται τὰ γράμματα, δτι δὲ Εὐφίλετο[ς ἐποίησε]ν δρθῶτερον¹ Εὐφίλετο[ς ἔγραψε]ν πρέπει νὰ συμπληρώσωμεν, οὐ χρήζει μακρῶν λόγων εἰς ἀπόδειξιν.

Ἐν Μεγάροις τῇ 28 Ιουνίου 1889.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΒΑΦΕΙΩ ΤΑΦΟΥ

Ο τὸ 1805 ὑπὸ του Gropius ἀνακαλυφθεὶς καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων κατόπιν ἐπισκεφθεὶς θολωτὸς τάφος παρὰ τὸ Βαφειό (δρα Belger Beiträge zur Kennniß der gr. Kuppelgräber σ. 31 ἔξ.) ἀνεσκάφη πρὸ τινος ὑπὸ του ὑποσημειούμενου δαπάνη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας. Η ἐργασία διήρκεσ 40 ἡμέρας περίπου ἥτοι ἀπὸ 23 ἔως τέλου μαρτίου καὶ ἀπὸ 1 μαΐου ἔως 3 Ιουνίου. Ο δρόμος ἔχει μῆκος 29,80 μ., δεξιὸς δμως τῷ εἰσιόντι τοῖχος σώζεται εἰς μῆκος 23,10· πλάτος του δρόμου πρὸ του στομίου μὲν 3,45, πρὸς τὸ πέρας δμως του δεξιοῦ τοίχου 3,18. Οι τοῖχοι εἶναι ἐκτιμένοι διὰ μικρῶν ἀκατεργάστων πλακῶν τεμνομένων οὔτω, ως μοι εἴπον, εἰς τὰς ὑπωρείας του Ταῦγέτου. Τὸ στόμιον ἔχει βάθος κάτω 4,56 μ., πλ. δὲ εἰς μὲν τὸ ἐσωτερικὸν (πρὸς τὴν θύλον) ἄκρων 1,65, εἰς δὲ τὸ ἐξωτερικὸν 1,93. Οι τοῖχοι (παραστάδες) αὐτοῦ εἶναι ψικοδομημένοι διὰ μεγάλων πελεκητῶν λίθων, αἱ δ' ἀρμογαὶ αὐτῶν κεκαλυμμέναι ὑπὸ ἀσβέστου, ως ἐν τῷ τάφῳ του Ἡραίου καὶ τῷ προπέρυσιν ἐν Μυκήναις ἀνακ-

λυφθέντι· περιεργάτερον δμως ἐν τῷ του Βαφειοῦ εἶναι, δτι καὶ βλάσι τῶν λιθῶν καὶ φωγμαὶ προξενηθεῖσαι ὑπὸ του βάρους του διεπεπάσθησαι διὰ ἀσβέστου, δπως μὴ φαίνωνται. Τῶν παραστάδων δὲν ἀριστ. τῷ εἰσιόντι εἶναι κατεστραμμένη μέχρι του μέσου ὑψους περίπου, τῆς δὲ ἑτέρας μέρος σώζεται μέχρι 4,20, διὸ δητο τὸ ἀρχικὸν ὑψος. Τὸ ὑπέρθυρον λείπει. Ἐν τῷ ἐδάφει του στομίου διάρχει ἐσκαμμένος λάκκος οὐχὶ λίαν κανονικὸς ἔχων μῆκος πλευρῶν 1,60 ἔως 1,90 καὶ βάθος 1,90, στενούμενος δὲ πρὸς τὰ κάτω· τὸ στόμιον δὲν εὑρέθη πεφραγμένον διὰ τοίχου, ἵσως ἐνεκα του πρωτοφανοῦς ἐν τῷ ἐδάφει αὐτοῦ λάκκου. Η θύλος ἔχει διάμετρον 10,15 ἔως 10,35, εἶναι δὲ ἐκτιμένη ώς καὶ οἱ του δρόμοι τοίχοι, διὰ μικρῶν πλακῶν· οἱ δόμοι αὐτῆς σώζονται ἐνιαχοῦ μέχρις ὑψους 3 μέτρων. Τὸ ἐδαφός αὐτῆς, δὲ πλάτος διὰ φυσικὸς βράχος, ἣν ἐπεστραμμένον, πλὴν ὀλίγων μερῶν, διὰ στρώματος γῆς μελανῆς καὶ τινῶν ἀνθράκων ἐν πυρᾶς προερχομένων· ἐν τῷ στρώματι τούτῳ εὑρίσκοντο διεσπαρμένα τὰ πτερίσματα (μόνον τὸ πρὸς τὸ στόμιον τρίτον μέρος του τά-

¹ Παράδ. Klein, Griech. Vasen mit Meistersignaturen, 1886, σελ. 6, σημ. καὶ σελ. 49.

φου ἐστερεῖτο απερισμάτων), ήτοι δεκατέσσαρες λίθοι ἐγγεγλυμένοι, δύο χρυσοὶ δακτύλοι, ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν δόπιων δύοισι τοῖς ἐκ Μυκηνῶν ὑπάρχει ἐγγεγλυμένη παράστασις (ἀνὴρ πρὸς δένδρον τείγων τὰς κεφαλὰς καὶ παρ' αὐτὸν γυνῆ), δύο ἵψεις μικροὶ περίτυμοι τοῖς ἐλάσματος χρυσοῦ, καρφίδες ἀργυροῦ καὶ γαλοκαὶ, κοσμήματα μικρά (βόδακες τὸ πλείστον) καὶ φύλλα ἐξ χρυσοῦ, ψῆφοι ὅρμων ἐκ λίθου καὶ ἡλέκτρου, λείφανα ἀσημαντα ἐντελῶς ἐλεφαντίνων ἀντικειμένων κττ. Ὁστῶν εὑρέθησαν ἔλαχιστα λείφανα, ὃσον δὲ ἡδύνηζην νὰ διατηρίω, κεκαυμένα τὰ πλεῖστα ἀγριῶν ὄμως ἐὰν ἦσαν ζώων ἢ ἀνθρώπων. Βίς τὸ βρύσιον (δεξιὸν τῷ εἰσόντι) ἥμισυ τῆς θύλου ἀνεκαλύφθη λάκκος ἐσκαμμένος ἐν τῷ ἐδάφει ἔχων ρ. 2,25, πλ. 1,10 καὶ βάθος 1 μέτρο. κτιστὸς τὰς πλευράς καὶ ἐστρωμένος τὸν πυλιμένα διὰ πλακῶν ὅμοιαι μείζονες πλάκες ἀπετελοῦν τὸ κάλυμμα. Ἐν τῷ λάκκῳ τούτῳ διευθυνομένῳ ἀπὸ Δ. πρὸς Α. δὲν εὑρέθησαν ὅστα, ἀλλ’ οὐδὲ ἀνθρακες, ἔνεκα τούτου ὑποβέτω, ὅτι ὁ νεκρὸς ἐτάφη, δὲν ἐκάη, τὰ ὅστα ὄμως διελύθησαν εἰς κόνιν. Εἰς τὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ εὐρέῃ ἔισις σῶζον τρεῖς χρυσοῦς ἥλους τῆς κώπης, πέντε μάχαιραι διαφόρων μεγεθῶν, δύο αὐγμαὶ δοράτων, σωλὴν γαλοκοῦς εἰς τεμάχια (Ιωσὶς δύρατος μέρος), εἰς δίσκος ὃσει κατόπτρου, πέντε ἢ ἔξι δίσκοι κυρτόκοιλοι διαφόρων μεγεθῶν, τέσσαρες δίσκοι παχεῖς μολιβδίνοι, δύο ἀλαβάστρινα ἀγγεῖα τέσσαρα πήλινα, ἀρυτήρι ἀργυροῦς, ἄλλος ὅμοιος γαλοκοῦς. Ὁλίγον πρὸς τὸ μέσον τοῦ τάφου εὑρέθησαν ὅγδοηκοντα ψῆφοι ὅρμους ἐκ λίθου ἀμεβύνστου καὶ δύο λίθοι ἐγγεγλυμένοι, παρ' αὐτὰ δὲ ἐγγειρθεὶσιν γαλοκοῦν χρυσοκόλλητον καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ τάφου δύο χρυσᾶ ποτήρια μετ' ἀναγλύπτων παραστάσεων (Ἄνδρες συλλαμβάνοντες βάσας) δύο ὅμοιαι ἀργυρᾶ ἀνευ παραστάσεων, φιάλη ἀργυρᾶ ἔχουσα τὰ γείλη καὶ τὴν λαβὴν ἐπίγρυσα, εἰκοσιτρεῖς λίθοι ἐγγεγλυμένοι, τρεῖς δακτύλοι, ὃν ὁ μὲν χρυσοῦς ἀπλοῦς, δό ἄλλος γαλοκοῦς μετ' ἐγγεγλυμένης παραστάσεως καὶ δὲ τρίτος σιδηροῦς, σύ μόνον ἡ σφεδόνη σώζεται, δύο σκεύη γαλακτῆ ἀγνώστου χρήσεως κττ. Τέλος εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ τάφου εὑρέθη μία μάχαιρα, δύο πελέκεις, ὃν δὲ ἐτερος περιέργου σχήματος, καὶ δύο παχεῖς μολιβδίνοι δίσκοι.

Μεταξύ Σκλαβογυρίου και τοῦ λόφου τῆς ἄγ. Κυριακῆς, ἐφ' οὗ
ὑποτίθεται ὅτι ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Ἀμυκλαίου Ἀπόλλωνος, δέλτα λε-
πτὰ πρὸς N. τοῦ χωρίου Γοδένα ἀνεξάλυψα δύο δέλτας τάφους τῆς
αὐτῆς ἐποχῆς, οὐχὶ ὅμως θιλατών, ἀλλ' ἐσταματένους ἐν τῷ βράχῳ,
ῶς εἶναν οἱ τοῦ Ναυπλίου και τῶν Μυκηνῶν δέν ἀνέσκαψα ὅμως οὐ-
δέτερον αὐτῶν.

Ἐγγ. Ἀράγας πᾶ 25 Ιουνίου 1889.

X. ΤΕΟΡΥΝΤΑΣ

ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΕΝ
ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΓΡΑΦΑΙ ΕΦ ΛΥΤΟΥ

¹ Από της δις 'Ιουνίου ή 'Αρχ. Έταιρία σκάπτει πρός ἀποκαλύψιν τελείαν οἰκοδομήματός τυνος, οῦ μέρος μικρόν τυχαίων εἰχεν ἐμφανισθῆθι βορείων τῆς λεωφόρου "Ολγας, διτε οἱ ἔργαται τῆς ἐπὶ τῶν 'Ολυμπίων ἐπιτροπῆς τὴν ἐκεῖ μετρίαν ἀνωφέρειαν διεσχημάτιζον πρός ὑποδοχὴν φυτείας. Τὸ οὖτως ἐμφανισθὲν ἡτο ψηφιδόστρωτον ἔδαφος, προφανῶς τέλγης τῶν 'Ρωμ. χρόνων, ή δ' ἐπὶ τῶν 'Ολυμπίων ἐπιτροπῆς ξερινεν, διτε, ἀν διὰ περιατέρας ἀνασκαφῆς ἀπεδεινύνετο τὸ οἰκοδόμημα ἔξιον λόγου, ὥφειλε νὸ τὸ διατηρηση, καθὼς περίπου διετήρησε καὶ τὸ γοτίων τῆς αὐτῆς λεωφόρου πρό ἔτους ἐμφανισθὲν βαλανεῖον.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

³ Ήττα πρό δύλγων ήμερδῶν δημοσιεύεται τε υέται τοῦ Bull. de Corr. Hell. 1889 σ. 433 ἔξ. Δημοσιεύεται δύλγωντος ή ἐν σελ. 113 κ. ἔξ. ἐπιγραφή μετά συμπληρώσεων καὶ σημειώσεων ὑπὸ τοῦ κ. Foucart. Μέρος δ' αὐτῆς (στ. 22 - 46) εἶγεν ήδη ἐκδόσει δὲ γάλλος λόγιος ἔν τινι πο-

‘Η’ Αρχ. ‘Εταιρία ἀνέδειχθη τὴν διὰ σκαρῆς τακτικῆς ἔξτασιν τοῦ τόπου, καὶ ἥδη, ἵκανῶς προδάντος τοῦ ἔργου, ἀπεκαλύψθησαν τὰ ἐδάφη τῆς κατασκευῆς μεγάλου οἰκοδομήματος, βαλανεῖον ἴως καὶ τούτου, ἢ κανὸν οἶκου ἰδιωτικοῦ, ἔχοντος καὶ λουτρικὰ χωρίσματα. Δὲν εἴναι δὲ ἔτι καιρὸς νὰ εἰπωμέν τι περὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχήματος τοῦ οἰκοδομήματος ἀρκούμεθα μόνον πρὸς τὸ παρόν νὸδηλώσωμεν, διτη παρουσιάζει τινὰ πρωτοφανῆ καὶ διτη ἐγένοντο ἐν αὐτῷ ἥδη ἐν παλαιοῖς γρόνοις μετασκευαῖ, διπερ δηλοῦται ἐξ τινος μεγάλης μαρμαρίνης πλακός, ἣν ἔθεσάν ποτε οἱ μετασκευασταὶ πάνι ἀρρέβθιμας ὡς κατώφλιον ἐπὶ τῆς εἰσόδου ἐνὸς τῶν χωρισμάτων, καὶ οἱ μόνον διέφθειραν οὕτω τὴν ἐκείνη κυκλικὴν τῆς οἰκοδομῆς γραμμήν, ἀλλὰ καὶ τὴν πλάκοις αὐτήν, ἔχουσαν ἐπὶ τῆς τοῦ πάγους ἐπιφανείας δίστιγχον ἐπιγραφήν, ἀνάστροφα θέθεσαν, ὡςτε νῦν τὰ γράμματά της οὕτως ἐμφανίζονται

EBBATH
MATTIA

Πιθανώτατα ή πλάξι αὗτη, ἔχουσα ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἄλλο ή τὸ ὄνομα τοῦτο (κατ' ὄνοματικὴν ή δοτικήν, ἀνευ προσγεγραμμένου ιῶτα) *Matidia* οιεῖθαι, ὅπερ ἡτο τῆς ἐξ ἀδελφῆς ἀνεψιᾶς του ἀυτοκράτορος Τραϊανοῦ, καὶ Λατινιστὶ ἐν τε ἐπιγραφαῖς καὶ ἐπὶ νομισμάτων γράφεται *Matidia Augusta*, οὐ διάφορη ἀλλοιοθέν ποιεν καὶ ἐτέθη ἐδῶ πολὺν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον του Τραϊανοῦ, ἵσως καὶ μετὰ τὸν του Ἀδριανοῦ καὶ τῶν δύο Ἀυτοκρατόρων διάτι ή *Matidia* ἡτο ἐπίσημοι πρόσωπον του Καισαρικοῦ οἰκου, οὔσα καὶ ἀδελφὴ τῆς *Sabinae*, γυναικὸς του Ἀδριανοῦ. ("Ιδε Σπαρτιανὸν ἐν βιβλῷ Ἀδριανοῦ κεφ. 5, καὶ τὰς ἐν C. I. Gr. ἀρ. 2577-8 ἐπιγραφάς τὰς ἐν τῆς Λύττου, πόλεως τῆς Κρήτης).

Ενέργηθ δέ, ἀπλῶς καταπειμένον εἰς τὰ χώρατα, καὶ μικρὸν κυλινδρικὸν βιωμέδιον (ὑψ. 0,16, κάτω διαμέτρου 0,10) ἢ μᾶλλον εἰπεῖν θυμιατήριον, καθ' ὃσον ἔχει ἐπάνω ὀλίγην κοιλότητα πρός οὐ ποδοχήλαιον. Ἐπὶ τῆς περιφεροῦς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἀναγινώσκονται τὰ

ΑΠΟΛΛΩΝΙ
ΓΕΦΥΡΑΙΩ
ΚΛΣΘΗΣΕΥС
ΨΑΦΙΑΔΗС

Απόλλωνι
γεφυραίω
Κλ(αύδιο)ς Θησεύ
Ψαυτίδης.

Δύο τινὰ νέα. ὁ λ/θος προσφέρει, τὸ ἐπίθετον τοῦ Γεφυράιου ὅπερ μέχρι τοῦδε δὲν ἔγινώσκετο ὅτι εἶχε καὶ ὁ Ἀπόλλων (καθὼς ἄλλοι θεοί, ἡ Δῆμος εἴτε Δημήτηρ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ), καὶ τὴν τοῦ δημοτικοῦ ὀνόματος τῶν Ψαφιαδῶν γραφὴν διὰ τοῦ ἄλφα ἐν τῇ παραληγόντῃ, ἐνῷ ἔως τώρα ἐκ βιβλίων (καὶ ἔξι ἐπιγραφῆς κεκολοθωμένης, τῆς ἐν Φιλίστορῃ, τόμ. 4, τεύχ. 3, ἀρ. 2) μόνον τὸ Ψαφίδαι ἐπιστενέτο. (Περὶ τῶν Γεφυράιων, γένους ἐν Ἀττικῇ, καὶ περὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς τὴν λατρείαν θεοτήτων τιγῶν καὶ πως καὶ πρὸς τοὺς Δελφούς, ἔπιιι Τοερφίερ, Alt. Genealogie σ. 293 π.ξ.). Οἱ χρόνοι δὲ τῆς νῦν φανεῖσης ἐπιγραφῆς θά είναι λίσως τὰ μέσα τοῦ πρώτου μετά Χρ. αἰώνος.

Ἐνερθέσαν δὲ σποράδην ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ καὶ πολλὰ ἀρχιτε-
κτονικά μέλη Ἰωνικοῦ βυθισμοῦ καὶ γλυπτά θεῶν καὶ ὀνθράκων σω-
ματα καὶ κεφαλαί, καὶ κοσμήματα δὲ οὐκ διέγια περιεργύτατα, περὶ ὅν
ἄλλοτε.

Ἐν Ἀργυραῖς, τῇ 4 Ιουλίου 1889.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

λιτική^η ἐφημερίδει τῶν Ἀθηνῶν τὴν 19/31 μαΐου, ἥστοι τὴν αὐτήν ἀκριβῶς ἡμέραν, καθ' θην τυπωθὲν καὶ τὸ φύλλον τοῦ τεύχους τούτου, το περιέχον τὰς συμπληρώσεις τοῦ κ. Τσούντα, ἀπεστάλη εἰς τινας τῶν περὶ τὰ ἀραιολογικὰ ἀσχολουμένων ἐνταῦθι τε καὶ ἀλλαγοῦ.

(*Έφεδρον τῆς 20ης Ιουλίου 1889.*)